

Europa in nood: Trumps plan voor een staakt-het-vuren in Oekraïne wankelt

Door [Gastauteur](#) - 26 april 2025

Geplaatst in [Donald Trump](#) - [Europa](#) - [Oekraïne](#)

Door *Seyed Alireza Mousavi**

De inzet van een Europese troepenmacht in Oekraïne is afhankelijk van een wapenstilstand tussen Oekraïne en Rusland. Amerikaanse bemiddeling brengt dat staakt-het-vuren niet dichterbij.

Na intensieve gesprekken over Oekraïne in Parijs vorige week vrijdag, kondigde de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Marco Rubio aan dat de VS binnenkort gaan stoppen met hun pogingen om vrede te stichten tussen Rusland en Oekraïne, als er geen duidelijke aanwijzingen komen dat overeenstemming in het verschiet ligt. President Donald Trump wil nog altijd graag een akkoord bewerkstelligen, maar hij heeft wereldwijd nog heel wat andere prioriteiten. Als een akkoord niet mogelijk is, kan Trump gaan zeggen: 'We zijn er klaar mee.' Dit was een signaal van de VS: die zullen zich volledig uit het Europese conflict terugtrekken als beide partijen niet bereid zijn tot compromissen.

Op uitnodiging van de Franse president Emmanuel Macron vonden vorige week donderdag voor het eerst gesprekken plaats in Parijs. Daaraan deden Amerikanen, Oekraïners en Europeanen mee. Maar na afloop liet het Élysée alleen weten dat het 'constructieve gesprekken' waren geweest en dat er een vervolgbijeenkomst in Londen zal plaatsvinden. De gesprekken in Parijs had Macron op verzoek van Trump in allerijl georganiseerd. Het ging er vooral om de tot nu toe behaalde resultaten van de vredesonderhandelingen in kaart te brengen. Macron voerde in Parijs vooral intensieve gesprekken met Trumps speciale gezant voor het Midden-Oosten, Steve Witkoff. Die had eerder in Sint-Petersburg

Europa in nood: Trumps plan voor een staakt-het-vuren in Oekraïne wankelt

een ontmoeting gehad met president Poetin.

Vredesplan voor Oekraïne

Trump had vóór zijn aantreden toegezegd dat hij de oorlog in Oekraïne binnen één dag zou beëindigen. Later hoopte hij in de eerste honderd dagen van zijn ambtstermijn, dus nog voor het einde van deze maand, een wapenstilstand tussen Kiev en Moskou te bereiken. De onderhandelingen hebben vooralsnog weinig kans van slagen. Trump noemt het conflict nu 'Bidens oorlog'. Onlangs uitte hij ook zijn ongeduld jegens het Kremlin. Rusland negeerde de Amerikaanse eisen voor een onvoorwaardelijk staakt-het-vuren van dertig dagen. In plaats daarvan ging het land tijdrekken en de aanvallen opvoeren.

Moskou wil nog altijd het onderste uit de kan halen bij de onderhandelingen. Poetins officiële standpunt houdt in dat hij een staakt-het-vuren afwijst of er vergaande voorwaarden aan verbindt. Zo wil Rusland de 'onderliggende oorzaken van het conflict in Oekraïne' aanpakken om tot een duurzame oplossing te komen. Dat zou op z'n minst kunnen betekenen dat Oekraïne geen lid mag worden van de NAVO, maar het zou ook om nog meer concessies kunnen gaan, zoals terugtrekking van het NAVO-bondgenootschap uit grote delen van Oost-Europa. Moskou wil in ieder geval vasthouden aan de eerdere annexaties. Die waren blijkbaar het onderwerp van de recente gesprekken met Witkoff. Met andere woorden: het Kremlin pleit voor een nieuwe veiligheidsarchitectuur in Europa.

In tegenstelling tot Poetin heeft Trump geen geostrategische visie. Trump wil vooral de Amerikaanse betrokkenheid bij Europa verminderen omdat die te veel vergt van de Amerikaanse middelen. Ook wil hij de betrekkingen tussen de VS, Rusland en Kiev opnieuw vormgeven, waarbij de Europeanen buitenspel blijven staan. Trump vertrouwt er daarbij op dat zijn vastgoedvriend Witkoff de zaken met het Kremlin zal regelen. Tegen deze achtergrond probeert Poetin al wekenlang de Amerikanen gunstig te stemmen, ook door hen economische projecten in het vooruitzicht te stellen. Hij heeft daarom Kirill Dmitriev, hoofd van het staatsinvesteringsfonds RDIF, tot speciaal gezant voor economische samenwerking benoemd en hem onlangs naar Washington gestuurd.

Trump heeft echter behoefte aan een succesje in zijn buitenlands beleid en is daarom bereid om wel enige druk uit te oefenen op het Kremlin. Hij heeft de sancties van zijn voorganger tegen Rusland al verlengd en liet zich in een interview ontvallen dat zijn geduld met het Kremlin op was, en dat hij 'woedend' was op Rusland. Trump opperde ook om 'secundaire importheffingen' tegen Moskou in te stellen, namelijk tegen landen die Russische olie kopen. Maar hij heeft zijn dreigement om Moskou nieuwe sancties op te leggen nog niet ten uitvoer gelegd. Volgens een bericht in *The Wall Street Journal* heeft een groep onder leiding van minister Rubio en speciaal gezant voor Oekraïne Keith Kellogg Trump zelfs geadviseerd om meer op zijn hoede te zijn in zijn contacten met Poetin en zich harder op te stellen tegen de eisen van het Kremlin aan Kiev voor territoriale concessies.

Europa in nood: Trumps plan voor een staakt-het-vuren in Oekraïne wankelt

Verslechterende betrekkingen

Tegelijkertijd verslechteren de betrekkingen tussen Trump en Zelensky: nadat de Oekraïense president Trump had uitgenodigd naar Oekraïne te komen om de 'gevolgen van de Russische agressieoorlog' met eigen ogen te zien, beschuldigde Trump Zelensky er opnieuw van dat die de oorlog had aangewakkerd. Eerder had Trump Zelensky's verzoek om meer Patriot-luchtafweersystemen te leveren al afgewezen, hoewel Kiev die gewoon wilde kopen van de VS.

Dat de luchtverdediging van Oekraïne tekortschiet, bleek vorige week al uit de aanvallen op de Oekraïense stad Soemy. Hierbij zijn volgens Oekraïense bronnen meer dan vijftig doden en honderden gewonden gevallen. Trump beschreef de aanval op Soemy als 'verschrikkelijk', maar zei erbij dat het 'per ongeluk' was gebeurd. Trump wil namelijk voorkomen dat een vermeende 'oorlogsmisdaad' zijn vredesplan in Oekraïne in gevaar brengt.

Terwijl Trump de betekenis van de recente Russische aanvallen op Soemy bagatelliseerde, probeerden de Europeanen er juist een schandaal van te maken, een 'Boetsja 2.0'. Na de dodelijke aanval op Soemy toonde de aanstaande bondskanselier Friedrich Merz zich bereid Duitse Taurus-raketten aan Oekraïne te leveren om de Krimbrug te vernietigen. In Luxemburg is al positief op dit aanbod gereageerd. 'We moeten meer doen, zodat Oekraïne zichzelf kan verdedigen en er geen burgerslachtoffers vallen', aldus Kaja Kallas, hoofd Buitenlandse Zaken van de EU, in antwoord op een vraag over de Taurus.

Of Duitsland al dan niet Taurus-kruisraketten aan Oekraïne levert, is voor de oorlog niet van doorslaggevend belang. Door die levering zouden de spanningen tussen Europa en Rusland alleen maar verder oplopen en het toch al wankel vredesplan van de VS zou in gevaar komen. De EU streeft momenteel vooral twee strategische doelen na. Ten eerste proberen Groot-Brittannië en Frankrijk een Europese 'geruststellingstroepenmacht' op te richten. Het tweede doel is de Amerikaanse aanwezigheid in Europa veiligstellen. De zogeheten 'geruststellingstroepen' krijgen als taak Rusland ervan te weerhouden een mogelijke wapenstilstandsovereenkomst te schenden. De troepen zouden dan niet gestationeerd worden op de frontlinie tussen de Russische en Oekraïense troepen, maar ver weg van de frontlinie in West-Oekraïne.

Drie zones

EU-politici willen onder meer aan Trump laten zien dat zij de lasten van de Europese veiligheid op zich kunnen nemen in ruil voor handhaving van althans enige Amerikaanse betrokkenheid, zo niet in Oekraïne, dan toch in de NAVO-landen. Volgens deze steeds breder gedragen visie zou de toekomstige 'afschrikking' van Rusland in drie zones plaatsvinden: versterkte Oekraïense troepen die in het oosten de frontlinie tegen Rusland bewaken, Europese troepen in het westen van Oekraïne en een blijvende Amerikaanse aanwezigheid in de NAVO-landen in Europa.

De inzet van een Europese troepenmacht in Oekraïne is afhankelijk van een staakt-het-vuren tussen

Europa in nood: Trumps plan voor een staakt-het-vuren in Oekraïne wankelt

Oekraïne en Rusland, maar dat blijkt via bemiddeling door de VS nog altijd lastig te regelen. Naar verluidt heeft Witkoff in Parijs aan de Europeanen verteld dat er snel een staakt-het-vuren kan komen als vier Oekraïense provincies die het Kremlin opeist, aan Rusland worden overgedragen. Daaronder vallen ook gebieden in die provincies die het Russische leger tot nu toe nog niet heeft weten te veroveren. Maar die concessie zou voor Oekraïne en zijn Europese partners onaanvaardbaar zijn.

De EU-landen willen miljarden extra vrijmaken voor de levering van wapens en ander militair materieel aan Oekraïne om de opmars van Rusland te stoppen. Europa kan zich echter zonder de steun van de VS geen verdere escalatie richting Rusland veroorloven.

Europa onderuit

Het nieuwe veiligheidsplan van de EU spitst zich vooral toe op een staakt-het-vuren in Oekraïne. Allereerst heeft Europa behoefte aan een nieuw veiligheidsconcept, met daarin aandacht voor de Amerikaanse nucleaire paraplu (de minimalistische betrokkenheid van de VS in Europa) en ook voor de start van rechtstreekse diplomatieke onderhandelingen tussen de EU en Rusland. We moeten er altijd rekening mee houden dat Washington op een gegeven moment zijn troepen grotendeels uit Europa zal terugtrekken. De VS hebben al een begin gemaakt met het terugtrekken van hun troepen uit Rzeszow, een belangrijk Pools knooppunt voor wapenleveranties aan Oekraïne. In de toekomst zullen Europese troepen die taken overnemen.

Conclusie: bij pure escalatie, zonder een nieuw concept dat rekening houdt met de beperkte mogelijkheden van Europa op veiligheidsgebied, zal Europa uiteindelijk onderuitgaan.

** Seyed Alireza Mousavi is politicoloog en medewerker van het Duitse opinietijdschrift Tichys Einblick.*

Vertaling: Willy Hemelrijk

Wynia's Week verschijnt drie keer per week, **156 keer per jaar**, met even onafhankelijke als broodnodige artikelen en columns, video's en podcasts. De groei en bloei van Wynia's Week is te danken aan de donateurs. Doet u al mee? Doneren kan op verschillende manieren. Kijk [HIER](#). Hartelijk dank!